



KRISTITYN

# FOORUMI

## Jumalan suvereeni uhri

Monet ajattelevat pääsiäistä jonkinlaisena hyvän ja pahan taisteluna jossa hyvä voitti. Raamatullinen käsitys se ei ole. Kyse ei ollut mistään valtapelistä. On hyvä muistaa, että Jeesus oli maan päällä kaiken aikaa sekä täysi Jumala että täydellinen ihminen. 2Kor.5:19 sanoo: **"Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan."**

Jeesus tiesi kaiken siitä mitä oli tulossa. Johannes kirjoittaa 18:4, kun Jeesus vastaanotti vangitsijansa Getsemanessa: **"Silloin Jeesus, joka tiesi kaiken, mikä oli häntä kohtaava, astui esiin ja sanoi heille: "Ketä te etsitte?"** Jo tätä ennenkin Jeesus puhui opetuslapsille poismenostaan.



Jeesus viittasi aika ajoin siihen, että Hänellä on kaikki valta tehdä mitä tahansa. Mutta Hän ei käytä tätä valtaansa vaan alistuu vapaaehtoisesti elämään ja kuolemaan ennalta määrättyllä tavalla. Tätä Jeesus kuvaa usein **"Isän tahdon"** noudattamisena<sup>1</sup>. Kun Pietari oli miekallaan lyönyt ylimmäisen papin palvelijalta korvan irti, Jeesus sanoi Pietarille, Matt.26:53: **"Vai luuletko, etten voisi rukoilla Isäni, niin että hän lähettäisi heti minulle enemmän kuin kaksitoista legioonaa<sup>2</sup> enkeleitä?"** Muistetaan, että yksi ainoa enkeli löi Assyrian 185 000 hengen sotajoukon kuoliaaksi<sup>3</sup> (2Kun.19:35).

<sup>1</sup> Niin myös Getsemanessa Matt.26:39 Ja hän meni vähän edemmäksi, lankesi kasvoilleen ja rukoili sanoen: "Isäni, jos mahdollista on, niin menköön minulta pois tämä malja; ei kuitenkaan niinkuin minä tahdon, vaan niinkuin sinä"

<sup>2</sup> Roomalaisessa legioonassa oli n 4000-6000 sotilasta

Jeesus olisi maanpäällisen elämänsä aikana milloin tahansa voinut pyytää Isältä mitä tahansa ja se olisi tapahtunut. Mutta Jeesus pysyi suunnitelmassa jonka yksi Jumala: Isä, Poika ja Pyhä Henki, olivat sopineet jo ennen ihmistä. Mm. 2Tim.1:9 viittaa tähän: **"...on meidät pelastanut ja kutsunut pyhällä kutsumuksella, ei meidän tekojemme mukaan, vaan oman aivoituksensa ja armonsa mukaan, joka meille on**

**a n n e t t u Kristuksessa Jeesuksessa ennen ikuisia aikoja."** (Myös esim. Tiitus1:2). Siis jo ennen ihmisen luomista Jumala päätti lunastustyöstä. Maininta "ennen ikuisia aikoja" on erityisen kuvaava. Siinä viitataan ajattomuuteen. Aika on ihmistä ja luomakuntaa varten, Jumala on ajaton.

Getsemanessa Jeesus kävi maanpäällisen elämänsä kovimman taistelun ennen ristiä. Ihmisenä Hän koki sen niin sielunsa kuin ruumiinsa tuskana. Raamattu kertoo, että tuo sisäinen tuska oli niin suuri, että rukoillessaan Hän hikoili verta, Luuk.22:44. Verihikoilu on todellinen ihmiskehon ilmiö, tosin erittäin harvinainen. Mikään, mikä Jeesusta kohtasi ei kuitenkaan ollut Hänelle yllätys. Ihmisruumiin ja sielun maailmassa Hän joutui kuitenkin kokemaan äärimmäisen tuskan ja kivun ihmiskunnan syntien sovituksiksi. Emme voi edes kuvitella sellaisen tuskan määrää.

<sup>3</sup> Ja sinä yönä Herran enkeli lähti ja löi Assurin leirissä sata kahdeksankymmentä viisi tuhatta miestä, ja kun noustiin aamulla varhain, niin katso, ne olivat kaikki kuolleina ruumiina.

Jeesuksen kärsimyksessä kohtaamme ihmiselle käsittämättömän paradoksin. Toisaalta tiedämme Raamatun ilmoittavan, että olemme luodut Jeesuksen kautta ja Hänen toimestaan, mm. Ilm.4:11: **"...sinä olet luonut kaikki, ja sinun tahdostasi ne ovat olemassa ja ovat luodut."** Toisaalta pääsiäisen tapahtumissa kohtaamme tämän Luojamme alistuneena koko pahan ihmiskunnan edustajien pilkattavaksi ja kidutettavaksi.

Pelkäsikö Jeesus kiduttajiaan? Ei hän heitä pelännyt. Jeesus pyrki opettamaan opetuslapsilleen, Matt.10:28: **"Älkääkä peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, mutta eivät voi tappaa sielua; vaan ennemmin peljätkää häntä, joka voi sekä sielun että ruumiin hukuttaa helvettiin."** Ihmisruumiin voi tappaa mutta ihmistä itseään ei mitenkään. Ruumis on ajallinen kuori jonka sisällä ihmisen ikuinen sielu/henki asuu. Jumalaa tulee pelätä. Snl.8:13 sanoo, että Herran pelko on mm. **"pahan vihaamista..."**

Pelkäsikö Jeesus saatanaa. Ei lainkaan. Harhaopettajat ovat keksineet kaikenlaista väärää ja jopa Jumalaa herjaavaa opetusta koskien Jeesuksen kärsimyksiä. Karismaattisessa liikkeessä vaikuttavat Kenneth Copeland<sup>1</sup>, Benny Hinn, Joyce Meyer, ja useat muut ovat opettaneet, että Jeesus ei itse asiassa täysin soviittanut syntejä ristillä vaan vasta jouduttuaan helvettiin. Jeesus tuli itse synniksi, Hän tuli osalliseksi sielunvihollisen luonnosta ja kärsi helvetissä. Helvetissä saatana ja demonit kiduttivat Jeesusta ja viettivät voitonjuhliaan ylösousemukseen asti. Tämä on Jumalan herjaamista ja voisi olla jopa Pyhän Hengen pilkkaa.

Saatana on luotu olento, joka lankesi ylpeyden syntiin. Jeesus taas on Jumala, ei luotu. Jumalana Jeesus oli mukana luomisessa Isän, Pojan ja Pyhä Hengen täydellisessä ykseydessä. Raamattu kertoo kuinka osa

<sup>1</sup> Copeland: After the crucifixion, Jesus' body was placed in a tomb, and His Spirit went to hell. There Jesus suffered all the torments of hell that we would have suffered. Jesus' submission to death was complete. He experienced it to the ultimate degree so mankind would never have to be punished (2 Corinthians 5:21). What a surprise the enemy received! The enemy thought he'd won the victory when Jesus came to hell. What he failed to understand was that hell could not hold the righteous Son of God! Jesus, who embodied the sinless nature of His Father God, had committed no sin. So He was not deserving of punishment. Satan, death and hell could not hold Him (Acts 2:24). The Spirit of God resurrected Jesus from hell and the grave by the power of God. Satan, who thought he was the conqueror, became the conquered. Jesus became victorious over sin, hell and death (Revelation 1:18). Once Jesus completed the job He had to do, there was nothing hell could do to keep Him (Acts 2:31). Jesus stripped Satan of his power over death (Hebrews 2:14-15). Now we can accept Jesus as our Lord and Savior, and live with God for eternity, never to be separated from Him again! <http://www.kcm.org/read/questions/did-jesus-go-hell> (19.3.2018)

enkelikuntaa lankesi Lusiferin johdolla, kun se halusi olla Jumalan vertainen, itse asiassa nousta Jumalan sijaiseksi<sup>2</sup>. Vasta sen jälkeen maapallo saatettiin ihmiselle sopivaan tilaan ja ihminen luotiin. Lusifer oli aktiivinen ihmisen syntiin langettamisessa, kuten se on nytkin, mutta vain ihminen lopulta on vastuussa omista teoistaan. Ihminen ei voi syyttää niistä saatanaa, joka vastaa omasta synnistään.

Pian ihmisen syntiinlankeemuksen jälkeen Jumala jo ilmoitti sielunviholliselle kuinka tässä tulee käymään: **"vaimon siemen" "on polkeva rikki sinun pääsi"**, 1Moos.3:15. Tiedämme, että tässä tarkoitettu siemen on neitseestä maailmaan syntynyt Kristus, Vapahtaja. Kun Jeesus syntyi neitseestä, sielunvihollinen tiesi mitä oli tulossa. Se tiesi, että sille säädetyn ajan loppu lähenee.

Jeesuksen elämästä muistamme tunnetun tapahtuman jossa sielunvihollinen kiusasi Jeesusta yrittäen mm. lahjoa tämän puolelleen, Matt. 4 luku (Luuk. 4) **"...näytti hänelle kaikki maailman valtakunnat ja niiden loiston ja sanoi hänelle: "Tämän kaiken minä annan sinulle, jos lankeat maahan ja kumarrat minua"**, (j,8,9). Kyllä kiusaaja tiesi Jumalan suunnitelmasta. Siten kuin se osasi se yritti tuhota tätä Jumalan suunnitelmaa. Raamattu kertoo tapauksista, jolloin Jeesuksen henki oli uhattuna: Herodeksen toimittama lasten surmaaminen Betlehemissä (Matt.2:16), Jeesuksen kotikaupungin Nasaretin ihmisten aikomus syöstä Jeesus rotkoon pian sen jälkeen, kun saatana oli epäonnistunut em. Jeesuksen kiusaamisessa (Luuk.4:28-29) ja juutalaisten johtajien salaiset suunnitelmat Jeesuksen surmaamiseksi jo melko pian Jeesuksen julkisen toiminnan alusta alkaen. Näissä toimissa sielunvihollinen oli varmasti mukana.

Jos Jeesus olisi suostunut saatanan houkutuksiin, tai jos se ihmisten villitsijänä ja ihmisten välityksellä olisi onnistunut tappamaan ihmis-Jeesuksen - mikä toki olisi ollut mahdotonta - Jumala ei olisi enää ollut Jumala. Jumalan kaikkivaltius olisi romahtanut jos saatana olisi voittanut yhdessäkään asiassa. Jumaluus olisi lakannut olemasta ja kaikki muu sen mukana. Ei olisi enää absoluuttisesti yhtään mitään. Sellaista tilaa on mahdoton yrittää edes kuvitella. Meissäkin oleva tietoisuus edellyttää, että iankaikkisuus ja iankaikkinen sekä kaikkivaltias Jumala on aina. Sellaista tilaa kuin absoluuttinen olemattomuus ei ole, ei näkyvässä eikä näkymättömässä maailmassa.

<sup>2</sup> Hes.28:12-19, Jes.14:10-20, Ilm. 12 luku viitataan myös sielunviholliseen ja sen lopulliseen kohtaloon

Kristus itse puhui opetuslapsilleen viimeisessä pääsiäispuheessaan ennen siirtymistä Getsemaneen, Joh.14:30-31: **”En minä enää puhu paljoa teidän kanssanne, sillä maailman ruhtinas tulee, ja minussa hänellä ei ole mitään. Mutta että maailma ymmärtäisi minun rakastavan Isää ja tekevän, niinkuin Isä on minua käsenyt: nouskaa, lähtekäämme täältä”**. Luuk.22:53 Jeesus sanoo Getsemanessa Häntä pidättämään tulleille juutalaisten johtajille: **”Minä olen joka päivä ollut teidän kanssanne pyhäkössä, ettekä ole ojentaneet käsiäni minua vastaan. Mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeyden valta.”** Pimeyden valta ei tarkoita sielunvihollisen valtaa Kristukseen nähden, vaan ihmisessä olevan synnin valtaa maailmassa<sup>1</sup>. Sielunvihollisella ei ollut mitään osaa eikä vaikutusta Jeesukseen ja ristintyöhön.

Luuk.22:3 lue, että **”saatana meni Juudaaseen”** ja sen jälkeen kerrotaan kuinka hän meni esittämään juutalaisten johtajille suunnitelmansa kuinka Jeesus saataisiin otettua kiinni mahdollisimman vähin äänin. Näillä johtajillahan oli suuri huoli, että Jeesuksen pidättäminen olisi synnyttänyt vastustusta ja mellakointia kansan joukossa. Niinpä he olivat jo sopineet, että Jeesus otetaan kiinni vasta pääsiäisjuhlan jälkeen, kun kaupunki on rauhoittunut ja suuret ihmisjoukot paluumatkalla koteihinsa, Matt.26:3-5. Emme tiedä tiesikö Juudas tästä mitään mutta voimme hyvin olettaa, että saatana tiesi.

Juudas toivoi monen juutalaisen tapaan, että Jeesus olisi maallinen vapauttaja joka nousisi kansanjohtajaksi. Samalla Juudas varmaan toivoi **”rahaministerin”** salkkua. Raamattuhan kertoo meille, että hän piti huolta opetuslasten rahavaroista samalla ottaen sieltä luvatta varoja myös itselleen. Hän oli joka tavalla kavaltaja. Kun Jeesuksen johtamaa aseellista kapinaa ei syntynyt, Juudas pettyi Jeesukseen koska hänen omat itsekkeiset toiveensa murskaantuivat. Raamattu kertoo, että Juudas **”katui”** tekoaan. Asiayhteys viittaa kuitenkin siihen ettei hän missään vaiheessa uskonut Jeesusta Jumalan Pojaksi ja syntinsä sovittajaksi. Ajatteliko Juudas, että kavaltamalla Jeesuksen hän voisi vielä saada aikaan julkisen kapinan nostamaan Jeesus johtajaksi? Vai halusiko hän vain kostaa Jeesukselle? Oli miten oli,

<sup>1</sup> Room13:12 Yö on pitkälle kulunut, ja päivä on lähellä. Pankaamme sentähden pois pimeyden teot, ja pukeutukaamme valkeuden varuksiin. 1Kor4:5 Älkää sentähden lausuko mitään tuomiota, ennenkuin aika on, ennenkuin Herra tulee, joka myös on saattava valoon pimeyden kätököt ja tuova ilmi sydänten aivoitukset; ja silloin kukin saa kiitoksensa Jumalalta. Ef5:11 älköönkään teillä olko mitään osallisuutta pimeyden hedelmättömiin tekoihin, vaan päinvastoin nuhdelkaakin niistä. Kol1:13 häntä, joka on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät rakkaan Poikansa valtakuntaan. 1Tess5:5 sillä kaikki te olette valkeuden lapsia ja päivän lapsia; me emme ole yön emmekä pimeyden lapsia

kaikki oli kuitenkin kaiken aikaa Jumalan ja Kristuksen itsensä hallinnassa. Saatanakin joutui tekemään vain sen mitä Jumala sille salli.

Koko Jeesuksen elämä oli tavallaan sovitusta. Hän syntyi ilman ihmisen perisyntiä ja eli synnittömän elämän monin tavoin ahdistettuna. Se puolestaan mahdollisti synnittömän uhrin. Tähän kaikkeen Luojamme ja Jumalamme alistui meidän tähtemme, mutta vielä enemmän Hän teki sen oman kunniansa tähden<sup>2</sup>. Ihmisen lankeemus liittyy suurempaan kosmiseen tapahtumaan joka koskettaa koko maailmankaikkeutta, näkyvää ja näkymättömiä. Oman kunniansa tähden Hän haluaa osoittaa sekä täydellisen oikeudenmukaisuutensa että armonsa.

Jeesuksen ristinkuolema oli täydellisesti Jumalan teko. Siinä ei ollut mitään osuutta millään muulla osapuolella. Jumala antoi - kuten Hän sen meille kuvaa - ainokaisen Poikansa pyhäksi syntiuhriksi. Sovitus vaaditaan jotta voimme päästä Hänen yhteyteensä. Risti oli JUMALAN ITSENSÄ PYHÄ TOIMITUS, jota ihmiset tuolloin eivät ymmärtäneet ja jota suurin osa ei ymmärrä vielääkään. Riittävä ymmärrys ristinuhriin saadaan vain uskon kautta ja uskon antaa ja synnyttää Jumala itse.

Koska risti oli ja on pyhä paikka ja täysin Jumalan teko on kauhistuttavaa herjausta kuvata tätä tapahtumaa ikään kuin saatanalla olisi ollut jokin erityinen osuus Jeesuksen tappamisessa ja vasta Jeesuksen ylösnousemuksessa se olisi tajunnut tappionsa. Jeesuksen ruumis meni kyllä haudata mutta Hänen henkensä ei mennyt helvettiin. Raamattu sanoo selvästi, että se on paikka, jonka Jumala valmisti langenneille enkeleille, 2Piet.2:4: **”Sillä ei Jumala säästänyt enkeleitä, jotka syntiä tekivät, vaan syöksi heidät syvyyteen, pimeyden kuiluihin, ja hylkäsi heidät tuomiota varten säilytettäväksi.”** Matt.25:41: **”Sitten hän myös sanoo vasemmalla puolellaan oleville: 'Menkää pois minun tyköäni, te kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleillensä.'”**

Valitettavasti se on myös paikka jonne joutuvat Jumalan hyljänneet ihmiset viimeisen tuomion jälkeen. Ihmisen mielikuvitus voisi vaikka mieltiä olisivatko avaruuden ns. mustat aukot näitä **”pimeyden kuiluja”**. Ainakin se voisi toimia eräänä

<sup>2</sup> Mm. Juuda1:25 hänelle, ainoalle Jumalalle ja meidän pelastajallemme Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, hänelle kunnia, majesteetti, voima ja valta ennen kaikkia aikoja ja nyt ja iankaikkisesti! Jes48:11 Itseni, itseni tähden minä sen teen; sillä kuinka onkaan minun nimeäni häväisty! Kunniaani en minä toiselle anna

esimerkkinä kuvaamaan toivotonta tilaa josta ei ole poispääsyä.

Mitä oli Jeesuksen tuskan takana? Tämä tuska ilmenee Jeesuksen sanoissa ristillä, Matt.27:46 (Mar.15:34): **"Ja yhdeksännen hetken vaiheilla Jeesus huusi suurella äänellä sanoen: "Eeli, Eeli, lama sabaktani?" Se on: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?"** Nopeasti ajatellen tästä voidaan tehdä johtopäätös, että Isä Jumala hylkäsi Jeesuksen hetkeksi ristillä. Mutta jos Jumala: Isä, Poika ja Pyhä Henki hylkäsi yhden osan kolmiyhteydestä edes hetkeksi, koko Jumala lakkaisi olemasta Jumala. Ei olisi yhtään mitään. Nämä Jeesuksen sanat osoittavat sitä tuskaa mitä ihminen kerran kokee tajutessaan olevansa lopullisesti Jumalan hylkäämä. Kaiken lisäksi Kristus koki sen ristillä koko maailman edestä. Sellaista tuskan määrää me emme osaa kuvailla emmekä kuvitella. Tämä tuskan tunne ei liity Jeesuksen jumaluuteen vaan Hänen ihmisyyteensä. Kristuksen uhrin takia me emme enää joudu kokemaan mitä olisi olla ikuisesti Jumalan hylkäämä.

Jumala, Isä, ei vihannut ristillä Poikaansa. Jumala ei vihaa itseään. Sehän on jo ajatuksenakin ristiriitainen. Isä rakasti Poikaansa sen tähden, mitä tämä teki ristillä, Joh.10:17 **"Sentähden Isä minua rakastaa, koska minä annan henkeni, että minä sen jälleen ottaisin."** Muistamme, että **"... Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa..."**. Ristillä Jeesus oli edelleen täysi Jumala ja meidän tähtemme myös täysi ihminen. Ps.16:10 puhuu Jeesuksesta: **"Sillä sinä et hylkää minun sieluani tuonelaan etkä anna hurskaasi nähdä kuolemaa"** (kadtotusta). Koska me olemme Jeesuksessa, tämä sana koskee myös meitä.

Koko Kristuksen kärsimyshistoria oli tarkkaan Jumalan ja siis täten myös Kristuksen itsensä käsikirjoittama tapahtuma, kuten mm. tuo edellä mainittu Joh.10:17 sanoo. Jesaja 53 on kuvaus syntiemme tähden kärsivästä Messiaasta. Jae 10 alkaa: **"Mutta Herra näki hyväksi runnella häntä..."** Heprean kielinen sanonta tässä kuvaa kuinka Kristuksen uhri kaikin tavoin miellyttää ja tyydyttää Jumalaa, kuinka mieluista Jumalalle oli, että synti sovitettiin. Siksikään saatanalla ei ollut siihen mitään osuutta. Se vain katseli sivusta ja kiristeli hampaitaan koska ei voinut estää tätä suurta todistusta ja sovutusta. Niin suurta, että se vaikuttaa kaikkeen maailmankaikkeudessa, niin meille näkyvään kuin näkymättömään maailmaan. 1Piet.1:12 **"...nyt on teille julistettu niiden kautta, jotka taivaasta lähetetyssä Pyhässä Hengessä ovat teille evankeliumia julistaneet; ja siihen enkelitkin halajavat katsahtaa."**

Luuk.23:46 kertoo Jeesuksen viime hetkistä: **"Ja Jeesus huusi suurella äänellä ja sanoi: "Isä, sinun käsiisi minä**

**annan henkeni". Ja sen sanottuaan hän antoi henkensä."** Jeesus antoi henkensä rakastavalle Isälle. Kyse oli Jeesus-ihmisen hengestä, ei Jeesus-Jumalan hengestä. Ristillä Jumala tuomitsi synnin. Hänen vanhurskas vihansa kohdistui syntiin. Kristus-ihminen kohtasi sen mitä olisi olla synnin takia lopullisesti hylätty. Kristus-jumala itse taas vihasi syntiä niin paljon, että oli valmis kärsimään ja kuolemaan, jotta synnin valta ihmiseen saatiin tuhottua Jumalan vanhurskauden vaatimuksen mukaan.

Jeesus kuoli ja haudattiin. Hän ei mennyt helvettiin vaan tuonelaan. Koska viimeistä tuomiota ei ole vielä pidetty vaan se on vasta ihmiselle säädetyn ajan jälkeen, kukaan ei vielä ole helvetissä. Viimeistä tuomiota ei ole vielä ollut<sup>1</sup>. Raamattu kertoo 1Piet.3:18-20 **"Sillä myös Kristus kärsi kerran kuoleman syntien tähden, vanhurskas väärin puolesta, johdattaaksensa meidät Jumalan tykö; hän, joka tosin kuoletettiin lihassa, mutta tehtiin eläväksi hengessä, jossa hän myös meni pois ja saarnasi vankeudessa oleville hengille, jotka muinoin eivät olleet kuuliaiset, kun Jumala pitkämielisyyys odotti Nooan päivinä, silloin kun valmistettiin arkkia, jossa vain muutamat, se on kahdeksan sielua, pelastuivat veden kautta."** Ennen ylösnousemustaan Jeesus oli siis saarnaamassa tuonelassa odottaville Nooan aikalaisille.

Jumala on läsnä kaikkialla, myös tuonelassa. Tätä kuvaa mm. Aamos9:2 **"Vaikka he tuonelaan murtautuisivat, sieltäkin minun käteni heidät tempaa. Vaikka he taivaaseen nousisivat, sieltäkin minä syöksen heidät alas."** Helvettikään ei ole paikka jossa saatana hallitsisi vaan se joutuu sinne siinä missä kaikki muutkin Jumalaa vastaan nousseet. Missään osassa maailmankaikkeutta ei ole paikkaa jota Jumala ei hallitsisi tai missä ei tapahtuisi Hänen sallimuksensa tai tahtonsa mukaan. Ps.139:7-8 **"Minne minä voisin mennä, kussa ei sinun Henkesi olisi, minne paeta sinun kasvojesi edestä? Jos minä taivaaseen nousisin, niin sinä olet siellä; jos minä tuonelaan vuoteeni tekisin, niin katso, sinä olet siellä...2."**

On suuri ihme kun saamme kiittää Jumalaa rististä ja Kristuksen ylösnousemuksesta joiden kautta olemme tulleet Hänen silmissään pyhiksi ja iankaikkisen elämän omistajiksi. 1Joh.5:20: **"Mutta me tiedämme, että Jumalan Poika on tullut ja antanut meille ymmärryksen, tunteaksemme sen Totisen; ja me olemme siinä Totisessa, hänen Pojassansa, Jeesuksessa Kristuksessa. Hän on totinen Jumala ja iankaikkinen elämä."**

Juhani Aitomaan

<sup>1</sup> Ilm. 20 luku

<sup>2</sup> 9-12: Jos minä kohoaisin aamuruskon siivillä ja asettuisin asumaan meren ääriin, sielläkin sinun kätesi minua taluttaisi, sinun oikea kätesi tarttuisi minuun. Ja jos minä sanoisin: "Peittääköön minut pimeys, ja valkeus minun ympärilläni tulokoon yöksi", niin ei pimeyskään olisi sinulle pimeä: yö valaisisi niinkuin päivä, pimeys olisi niinkuin valkeus